

Nadalje se naj vprežne živine ne rekvirira, ker bo sicer radi pomanjkanja take živine izključeno, da bi se mogle vse njive zorati. Vojaška poveljstva pa naj dajo za spomladanska dela tudi dovolj vojaških konj na razpolago, in sicer če mogoče, vsem kmetiskim občinam vsaj nekaj konj. Nujno potrebno tudi je, da politične oblasti takoj ustavijo rekviriranje sena in slame, ker sicer ne bo za težka spomladanska dela na polju ostalo ne betvice sena in slame.

Treba bo tudi z večjo resnostjo poskrbeti za raznovrstna semena. Krompirja se je v mnogih občinah toliko rekviriralo, da ga bodo mnogi kmetje imeli polovico manj za saditi, kakor druga leta. Od te strani preti toraj velika nevarnost. Kaj bo, ako bo letošnje leto še manj krompirja kot lansko leto? Tudi jarega semenskega žita zelo primanjkuje. Letos bi kazalo sejati mnogo jare pšenice in ječmena ter ovsa. A za seme je pri nas na Štajerskem tako slabo preskrbljeno, da menda v nobeni deželi ne tako. Na Kranjskem je Kmetijska družba poskrbela za dovolj jare semenske pšenice in žlahtnega ječmena. Isto čitamo tudi o drugih deželah. In pri nas? Ne maramo ničesar očitati, ne političnim oblastvom, ne deželni odboru, ne Kmetijski družbi, ne okrajnim zastopnikom, samo to opominjamo: Dajte kmetu dovolj semena!

Glede orodja in strojev je tudi zelo slaba. Kovači in kolarji so večinoma vpoklicani; pljugi, brane in drugo orodje leži nepopravljeno v shrambah. Stroji so zarjaveli in tudi nepopravljeni. Občine ali pa kmetijske postružnice naj takoj vložijo prošnje na vojaško poveljstvo, da se kmetijski obrtniki, posebno kovači in kolarji, vsaj začasno oprostitijo črnovojniške službe. Kako se bo moglo polja skrbno obdelovati, ako so pljugi, brane, vozovi in drugo kmetijsko orodje pokvarjeno, deloma popolno nerabno!

Naj se toraj vsestransko gre sedaj kmetu na roko. Ako bo kmet zmagal delo na polju in nam pridelal dovolj živil, bomo zmagali tudi na bojnih frontah.

Našega slovenskega kmeta ni treba z odloki priganjati k delu. Naše slovensko kmet-

sko ljudstvo se zaveda velike naloge, katera mu je izročena s pridelovanjem žita in drugih živil. Upamo, da bodo oblasti to upoštevale ter bodo težnje in zahteve našega kmetijskega ljudstva pospeševale z vsemi sredstvi in pomočki, ki so jim na razpolago.

Hvalevredna preosnova.

V Avstriji imamo za dobo vojske razne odbore, svete in druge zastope, kateri imajo skrb za razdelitev živil, nakup raznega blaga, sodelujejo pri rekviriranju, določajo cene, delijo podpore itd. Taki odbori so v vsakem mestu, v vsakem večjem kraju, pri vsaki sodnji, okrajnem glavarstvu, deželni vladi in drugod. V teh odborih je navadno polovico uradnikov ter polovico trgovcev in tovarnarjev, mesarjev in takih ljudi. Navadno pa ni v teh odborih kmeta ali zastopnika delavcev, viničarjev in drugih nižjih stanov.

Ti odbori tudi razdeljujejo živila za posamezne kraje in občine. Vsled nepoznanja podrobnosti in posebnih razmer se dogaja, da je marsikatera kmetijska občina glede razdelitve moke, kave, sladkora, petroleja in drugih enakih potrebščin prikrajšana.

Glavarstva in njim prideljeni svetovalci (sveti) določajo, koliko mora posamezna občina oddati sena, slame, krompirja in enakih pridelkov. Glede sena se računa po načinu, kakor se računa na Češkem, namreč po tem, koliko sena zraste na enem hektarju na Češkem. Ta ključ pa za naše kraje ni prikladen, ker naše hribovite senožeči se nikakor ne dajo primerjati travnikom v rodovitni Češki. Vse drugače bi bilo, ako bi se za svet vprašali domačini in stanovski strokovnjaki. Tako bi se prihranilo mnogo nepotrebnih pisarij, pa tudi mnogo nepotrebnih potov in prošenj.

Enako je glede določanja cen kmetiskim in industrijskim pridelkom in izdelkom. Kmetiskim pridelkom so po odborih, ki določajo cene, odmerjene primeroma nizke cene. Za krompir se je n. pr. nastavila v primeri s cenami industrijskih pridelkov nizka cena (9 K). Ni ga menda kmetijskega pridelka, za katerega ne bi bile določene najvišje cene. Kaj pa železo, cement, podplati, usnje, platno, sukno, preja? Za vse te in še mnoge druge industrijske izdelke ni ne najvišjih cen in ne

odborov, ki bi jih določali. Zato pa je docela upravičena zahteva, da se za vse blago, ki se prodaja, bodisi kmetijsko ali industrijsko, določijo najvišje cene in sicer tako, da go'ovi krogi ne bodo vtkali na račun ljudstva v žep 50, 100 in še več odstotkov dobička. Zategadelj bi tudi bilo primerno, da se v odbore, ki določajo cene, naj imenuje vsaj toliko kmetiskih članov, da bo ljudski glas tudi prisel do veljave.

Koliko kmetov in delavcev pa je v odborih ali komisijah, ki določajo podpore družinam vpoklicanih in ki določajo razne dajatve? Zato pa je tolike pritožbe glede odmere podpor in dajatev. Zahteva in želja kmetijskega in delavskega prebivalstva torej je: V te komisije in odbore se naj pokliče tudi zastopnike kmetijskega in delavskega stanu.

V drugih državah so merodajni činitelji pri vladi te želje upoštevali. V seji pruske gosposke zbornice je n. pr. načelnik nemškega »Vojnega urada« generalni poročnik Gröner o priliki razprave o novih »Vojnogospodarskih uradih« rekel med drugim tole: Kot glavni pogoj uspešnega delovanja uradov se mora uveljaviti zahteva, da mora imeti strokovnjak v njih glavni vpliv. Tako so prišli na čelo vojno uradnih mest vsepoved samo praktični kmetovalci, pa tudi deželni svetovalec (načelnikom pruskih političnih uradov) so bili prideljeni kot njih namestniki pri vojnogospodarskih uradih.

Cenjeni naročniki! Opozarjamo Vas, da prav natančno preberete naslednje vrste: 1. Pošljite naročnino za leto 1917 naprej, da se Vam list ne bo ustavil. Pri zdajni grozni dragini pošiljamo list samo tistim, ki si ga bodo plačali naprej. Kdor naročnine za leto 1917 ne obnovi takoj, lista od meseca marca naprej ne bo več dobil. Porabite torej položnice, ki jih imate, in pošljite takoj denar. Zopet pa prosimo, da vsak napiše na položnico, ali je star ali nov naročnik. 2. Mnogokrat nam pišejo vojaki, da so jim domači naročili »Gospodarja«, pa ga ne dobivajo. A potem se pa pokaže, da so domači sicer obljubili naročiti list za svojega vojaka, pa obljube niso držali. Starši, bratje, sestre in prijatelji! Ako Vas vojak prosi, da mu naročite »Slov. Gospodarja«, potem storite to takoj, da Vaš vojak na fronti ne bo zastoj pričakoval toliko priljubljenega lista. 3. Ako si je kdo naročil list, pa ga vsled kake pomoče ne dobiva, naj takoj reklamira ter nam naznani, kdaj je poslan denar, da tukaj ložje najdemo dotični znesek. 4. Nekateri so že lansko leto plačali list za celo leto 1917, ali vsaj za več mesecev letošnjega leta. To se jim bo za letos tudi zaračunilo za primerno dobo. N. pr. če je kdo lani poslal na račun letošnjega leta 2 K, ima list za letos plačan do 1. majnika in ne do 1. julija; kdor je lani poslal za letošnje leto 4 K, ima list plačan do konca avgusta in ne do konca decembra itd. 5. »Slovenski Gospodar« stane: za celo leto 6 K, za pol leta 3 K, za četrt leta 1.50 K. Za vojake pa velja za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K.

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Marka niže Ptuj se nam piše: Župni urad pri Sv. Marjeti je dobil od vojnega kurata 57. infanterijske divizije, vojna pošta št. dopisnico z dne 29. jan. 1917, v kateri kurat č. g. Tabach naznanja sledeče: »Prosim obvestite sorodnike, da je črnovojniak-infanterist 87. pešpolka Jurij Rozman, rojen v Sedencih (?), okraj Ptuj, rojen l. 1887, pristojen k Sv. Marjeti, dne 13. januarja 1917 spreviden s sv. zakramenti umrl. Pokopan je na vojaškem pokopališču v Trnovem, okraj Gorica.« Ker pri Sv. Marjeti niso našli Rozmanovih sorodnikov, je to obvestilo romalo k Veliki Nedelji, k Sv. Lenartu in k Sv. Marku, a nikjer se ni našlo koga, ki bi poznal umrlega vojaka. Dotično uradno obvestilo je sedaj pri župaem uradu pri Sv. Marku niže Ptuja.

Žalostno poročilo je dobila dne 5. januarja Marija Kramberger iz Zavrha pri Sv. Rupertu v Slov. gor., da je na tirolskih hribih žrtvoval svoje življenje pod sneznimi plazovi njen mož Anton Kramberger. Bil je že dvajset mesec v zmiraj na tirolskem bojišču in je bil vedno srečen. Padli junak je bil dober krščanski in slovenski mož.

One noč smo v blesteči dvorani se dolge posvetovali in jadikovali nad vojno usodo, ki nam poganja že skozi mesece mogočnega nasprotnika tik pod pete.

Nočil sem vesele volje v spalni sobi samega barona Mikeša, ki je služil tačas kot huzarski nadporočnik.

To vam je bila postelj, oblečena v rumenkasto svilo in vsa poskropljena z vcnjem.

Stene baronskega ležišča so krasile razkošne podobe poganskih bogov in boginj.

Pri pogledu na to vonjajočo svilo in na neka-ko uspavalno rajajoče bogove po stenah sem se počutil jaz, razcapano povajani vojak berača, ki se mu je ponudila za jedno noč kraljevska postelj.

Zavit v svilnate pernice, sem spalval ono noč prav slabo. Ušivi golazni, dedščini večmesečne vojne se je v perju utrpla kri preveč ugrela in me je nestropljivo trpinčila s piki in vgrizi.

Še le proti jutru so se sokrvniki v toliko umirili, da sem zatisnil oči za nekaj ur.

Ko sem se oblekel in enkrat po dolgem času pošteno umil, je razdeljeval kljukonosni oskrbnik med odhajajoče častnike razne spominke. Podarjal jim je baronske palčice s srebrnimi ročaji, orožje in tem slično robotijo.

Prestrašeni Aron je trosil darežljivost, ker je že bil na pobegu pred Rusi, ki bodo gotovo pose-tili grad.

Tovariši so se poslavljali zadovoljnih obrazov, jaz pa sem nadziral nakladanje kupljenih jestvin. Naloženi vozovi se oddrdrali.

Nekaj me je še nagnalo nazaj v grajske soba-

ne, da bi si ogledal slike pradedov posestnika tega tako bogato opremljenega poslopja.

Stopal sem motrečega pogleda iz sobe v sobo. Povsod je bilo vse odprto, vse ponujeno na izbiro, da bi ne padlo v sovražno pest.

Oči so mi prezirljivo obletavale srebrnino in se bolj užitno pasle na umetniških in starodavnih slikah.

Malo previsoko sem metal pogled po stenah. Noge so se mi zapletle v nekaj sukneni mehkega in telebnil sem prav po celi dolgosti po sobi.

Stoječ zopet na nogah, sem vendar pobral za mot, katerega sem na dolgost in sirino razpukšal kot — hlače . . .

Da, hlače so bile, še skoraj nove, jahalne hlače, rumenkaste barve, svilnate mehkega sukna, in ob kolenih obšite z istobarvnim usnjem.

Roke so mi rastostno vstrepetnile, oči so se mi istočasno pobesile na lastne hlače, ki so bile vsled bojne rabe že vse pokablane ter na nevarnih mestih zaplankane z različ. obojnimi krpami.

Prvič v življenju me je tedaj uščipnil pohlep po tujem blagu. Ozrl sem se naokrog, bil sem sam v sobani.

Trenutno sem tičal v novih hlačah, ki so se mi podajale in vlivale po životu, kakor da sem jih naročil iz Pariza.

Lastne zašepchane cunje sem pognal v kot in si še prav bahavo ogledal novost v zrcalu. V lep-sih, tako natanko prijetno umerjenih hlačah se še dosedaj nisem gibal. Okrašene so bile te hlače ob kolenih na vsako stran s tremi, res umetniško sladko izrezljanimi gumbčki.